

תאריך: י"ט אב, תשע"ח
31 יולי, 2018

אל: מנהלי מחוזות הרישוי
מנהלי תחום נהיגה ורכב
מנהלי סניפים
מנהלת אגף מערכות מידע
מנהלת מחלקת עדכון ובקרה
מנהלת מחלקת מרכז מידע ארצי
מחלקת הכספים
מחלקת ניידות הבטיחות
גף קציני בטיחות

לידיעת: שר התחבורה
שר האוצר
השר לאיכות הסביבה
המנהל הכללי
סמנכ"ל בכיר תנועה
סמנכ"ל בכיר שירות לקוחות
חשב המשרד
הנהלת משרד התחבורה
הלשכה המשפטית
משטרת ישראל, יחידת אתגר

הוראת נוהל מס' 2/2018 ז' בניסן, תשע"ח 22 באפריל, 2018

הנדון: גריטת רכבי דיזל מזהמים

1. מבוא

בחודש 04/2018 פורסמו תקנות חדשות "חוק אוויר נקי" לפיהן רכב דיזל כבד, ישן ומזהם לא יוכל לחדש את רישיונו אלא אם כן יתקין מסנן חלקיקים אשר תפקידו צמצום זיהום האוויר. לחילופין, מי שלא יתקין מסנן יוכל לגרוט את הרכב ולקבל מענק גריטה לפי הענין.

להלן כלי הרכב אשר יוכלו להשתתף בתכנית לעידוד גריטת רכבי דיזל לרבות סכומי המענקים

- רכב בסיווג ראשי N3 אשר נרשם עד שנת 2000 (כולל) – מענק של 11,000 ₪
- רכב בסיווג ראשי N3 אשר נרשם בין השנים 2001-2005 (כולל) - מענק של 22,000 ₪
- רכב בסיווג ראשי M3 אשר נרשם עד שנת 2000 (כולל) - מענק של 13,000 ₪
- רכב בסיווג ראשי M3 אשר נרשם בין השנים 2001-2005 (כולל) – מענק של 22,000 ₪
- רכב בסיווג ראשי M2 אשר נרשם עד שנת 2000 (כולל) – מענק של 5,000 ₪
- רכב בסיווג ראשי M2 אשר נרשם בין השנים 2001-2005 (כולל) – מענק של 8,000 ₪

בנוסף, רישיון הרכב היה בתוקף במשך שנה קודם למועד ביטולו לצורך הגריטה ובעת ביטולו היה ללא שעבוד או עיקול;

לצורך מתן שירות הגריטה לאזרח, המשרד להגנת הסביבה, יתקשר עם מגרשי גריטה. המשרד להגנת הסביבה יפרסם את רשימת המגרשים הזוכים, אשר אליהם ניתן לקחת רכבים לגריטה במסגרת הפרוייקט.

תחילתה של הוראה זו מיום פרסומה

חוק שמירת הנקיון, תשמ"ד-1984

8.א) רשות מקומית או מי שהשר לאיכות הסביבה הסמיכו לכך (להלן – רשות הסמכה), רשאית לסלק גרוטות רכב שהושלכו ברשות הרבים או ברשות היחיד, למעט גרוטאות המצויות בחצריו של מי שמחזיק בהן כדין, או מנהל בהן כדין עסק בגרוטות רכב.

8.ג) רשות מוסמכת רשאית, לשם עידוד סילוק גרוטות רכב ורכב שאינו בשימוש, לשלם לבעל רכב אשר יביא את רכבו לאתר לסילוק גרוטאות, סכום שייקבע על ידה.

הגדרות – פקודת התעבורה

"רכב" - רכב הנע בכוח מיכני או הנגרר על ידי רכב או על ידי בהמה, וכן מכונה או מיתקן הנעים או הנגררים כאמור, לרבות אופניים ותלת-אופן, ולמעט רכב ששר התחבורה פטר אותו בצו מהוראות פקודה זו כולן או מקצתן;

"רכב באבדן גמור" - רכב ששמאי רכב קבע לגביו שהוא יצא מכלל שימוש או שהנזק הגולמי בו הוא 60 אחוזים ומעלה משווי הרכב;

(לא יגרט רכב באובדן גמור.)

"שנת ייצור" - השנה שנרשמה ברשיון הרכב כשנת ייצורו.

271(ה) בתקנה זו, "הבעל" – לרבות אחד מאלה:

- (1) הבעל הרשום ברשיון הרכב;
- (2) אחד ממנהליו או עובדיו של תאגיד שאושר לכך בכתב על ידי התאגיד – אם הרכב רשום על שם תאגיד;
- (3)
- (4) מי שהוכיח להנחת דעתה של רשות הרישוי שהוא סוחר בכלי רכב מנועיים או אחד מעובדיו שהוא הסמיכו ורשות הרישוי אישרה אותו – אם הרכב נקנה אצל אותו סוחר סמוך להגשת הבקשה.

271.א.א(1) – **רכב מסוג M** – רכב מנועי בעל 4 גלגלים לפחות אשר תוכנן, נבנה ויועד להסיע נוסעים.

M2 – רכב נוסעים שבו יותר מ-8 מושבים נוסף על מושב הנהג ומשקלו הכולל המותר אינו עולה על 5,000 ק"ג או רכב נוסעים שבו עד 8 מושבים, ומשקלו הכולל המותר עולה על 3,500 ק"ג אך אינו עולה על 5,000 ק"ג.

M3 - רכב בעל יותר מ-8 מושבים מלבד מושב הנהג, שמשקלו הכולל המותר עולה על 5,000 ק"ג.

N3 - רכב N שמשקלו הכולל המותר עולה על 12,000 ק"ג

278. (א) רשות הרישוי רשאית לפי שיקול דעתה לתת רשיון רכב מיוחד וכן לוחיות-זיהוי לצורך נסיעה חד-פעמית של רכב מסויים שאין עליו רשיון רכב בר-תוקף ולקבוע בו תנאים לאחר שמבקש הרשיון –

- (1) מסר הצהרה על מצבו התקין של הרכב;
- (2) מילא אחרי הוראות תקנה 275;
- (3) שילם את האגרה הקבועה.

(ב) הרשיון האמור יהיה לתקופה שלא תעלה על 48 שעות.

הרישיון הזמני יינתן במעמד ביטול הרכב במשרד הרישוי

284. (א) נמכר רכב הרשום לפי הפקודה, יחולו הוראות אלה:

(1).....

(2) הוכח לפקיד בנק מקוון כי אין הגבלה לגבי רישום שינוי הבעלות, ימסור לצדדים טופס לאישור שינוי בעלות (להלן – שטר מכר) שבו הודפסו פרטי הצדדים ופרטי הרכב;
רכב אשר עליו רשומים עיקולים, שעבודים או שניתנו לגביו צו הוצל"פ, בתי משפט וכדומה לא יכלל בתכנית גריטת רכב.

289. (א) רכב שיצא מכלל שימוש מחמת שהתיישן, שפורק, שנקבע כרכב באבדן גמור או שעומד להישלח לצמיתות אל מחוץ לישראל (להלן בתקנה זו – רכב שיצא מכלל שימוש), חייב בעל הרכב הרשום ברשיון, בעל הרכב לפי כל דין, שמאי הרכב, או מי שהרכב הועבר לו מכוח הסכם מכירה, צו של בית משפט או לפי חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, או מכוח פוליסת ביטוח, להודיע על כך לרשות הרישוי בטופס או באמצעים ממוחשבים שהורתה עליהם רשות הרישוי, להחזיר לה את רשיון הרכב ולהסיר מהרכב את לוחיות הזיהוי.

290. (א) הפסיק אדם את השימוש ברכב לתקופה העולה על חודש ימים, יודיע על כך לרשות הרישוי באופן ובדרך שתחליט ויראו כאילו הופסק השימוש ברכב ביום קבלת ההודעה.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), אם הוכח להנחת דעתה של הרשות, כי אירע אחד המקרים המפורטים להלן, יראו כאילו הופסק השימוש ברכב ביום קרות המקרה אף אם ניתנה הודעה במועד המאוחר להם:

- (1) ניתנה הודעת אי שימוש ברכב לפי תקנה 308 ;
- (2) הרכב יצא מכלל שימוש בגלל תאונה שאירעה לו ;
- (3) בעל הרכב נפטר ;
- (4) בעל הרכב אושפז בית חולים באורח פתאומי ;
- (5) הרכב נתפס בידי רשות מוסמכת לפי דין.

(ג) להודעה האמורה יצורף רשיון הרכב אם הוא בתוקף ומצוי ברשות בעליו.

(ד) לאחר מסירת ההודעה כאמור, לא ינהג אדם ברכב.

290א. (א) בעל רכב פטור מאגרת רישיון רכב, החל מהיום הקובע, אם נתקיים ברכב אחד מאלה:

- (1) האמור בתקנה 289 ;
- (2) הוראות תקנה 290 ובמשך חודש ימים אחד לפחות ;
- (3) הרכב נגנב, נמסרה למשטרה הודעה על כך והוא לא הוחזר לבעליו בתוך חודש ימים מיום ההודעה ;

בתקנה זו, "היום הקובע" – אחד מאלה, לפי הענין ;

- (1) יום ביטול הרישום ורישיון הרכב לפי תקנה 289, למעט לגבי רכב באבדן גמור ;
- (2) יום קרות הנזק שבשלו נקבע הרכב כרכב באבדן גמור ;
- (3) יום ההודעה למשטרה על גניבת הרכב ;
- (4) יום ההודעה על הפסקת השימוש ברכב לפי תקנה 290 ;
- (5) יום קרות אחד מהמקרים המפורטים בתקנה 290(ב).

(ב) שולמה אגרת הרשיון בעבור התקופה הפטורה מאגרה כאמור בתקנת משנה (א), זכאי בעל הרכב להחזר האגרה ששילם בעבור התקופה האמורה, ובלבד שהגיש בקשה להחזר כאמור לא יאוחר משלוש שנים מהיום הקובע.

(ג) החזר האגרה ישולם בסך שהיחס בינו לבין האגרה כולה שווה ליחס בין התקופה הפטורה מאגרה לפי תקנת משנה (א) לתקופת הרשיון כולה ; לסך האמור יצורפו הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לפי המדד הידוע ביום ביצוע החזר האגרה לעומת המדד שהיה ידוע ביום תשלום האגרה, כשהוא מעוגל לשקל הקרוב.

הפעולה במשרדי הרישוי

א. הרכבים המותרים לגריטה הם רכבי דיזל כדלקמן:

- רכב בסיווג ראשי N3 אשר נרשם עד שנת 2000 (כולל)
- רכב בסיווג ראשי N3 אשר נרשם בין השנים 2001-2005 (כולל)
- רכב בסיווג ראשי M3 אשר נרשם עד שנת 2000 (כולל)
- רכב בסיווג ראשי M3 אשר נרשם בין השנים 2001-2005 (כולל)
- רכב בסיווג ראשי M2 אשר נרשם עד שנת 2000 (כולל)
- רכב בסיווג ראשי M2 אשר נרשם בין השנים 2001-2005 (כולל)

ב. על הבעלים הרשום או מיופה כוחו להתייצב במשרד הרישוי ולהזדהות עם תעודת זהות או רישיון נהיגה ממוחשב עם תמונה תקף + רישיון הרכב. במידה ומגיע מיופה כוח, עליו להציג ת.ז. מקורית של מייפה הכוח+ת.ז. מקורית של מיופה הכוח.

רכב הרשום על שם חברה - ימציא מיופה הכוח יפוי כוח של חברה חתום על ידי עו"ד שבו רשום מפורשות כי החברה מבקשת לגרוט את הרכב.

ג. פקיד הרישוי יזהה את בעל הרכב, מול הנתונים הרשומים במחשב.

ד. פקיד הרישוי יוודא כי רישיון הרכב היה בתוקף במשך שנה קודם למועד ביטולו.

ה. רכב אשר עונה על כל הקריטריונים לצרכי גריטה ובמעמד מבחן הרישוי קיבל רישיון תנועה זמני בן שבוע ימים לצורך ביצוע תיקונים. יש לדרוש את אישור התנועה הזמני.

ו. יש לוודא כי הרכב נקי מעיקול ומשעבוד או מכל מגבלה אחרת המונעת ביצוע העברת בעלות.

ז. ניתן לגרוט רכב המופקד בהפקדת סוחר או רכב שרישיונו מופקד במשרדנו וטרם פג תוקפו.

ח. בעל הרכב ימלא טופס רש/19 "**בקשה לביטול רישום רכב**" – ויחתום עליו.

י. כמו כן, בעל הרכב ימלא בגב הטופס "**בקשה להחזר כספים**" - וירשום את הסיבה לבקשה "**החזר עבור גריטת רכב**" וגם החזר אגרה (אם הוא זכאי לה)

יא. פקיד הרישוי יבטל את הרכב עם ציון סיבת ביטול "**גריטה**".

יב. בעל הרכב ימציא צילום שיק, שבו מופיעים פרטי חשבונו בבנק וזאת לצורך הזנת התשלום המגיע לו בגין גריטת הרכב וכן החזר היחסי של אגרת הרישוי בכפוף לפרק הזמן עד לסיום תקופת תוקפו של רישיון הרכב (אם קיים פרק זמן עד סיום התוקף).

יג. פקיד הרישוי יסרוק את השיק ויקליד את פרטי החשבון להחזר במחשב. הסיבה להחזר תצוין אוטומטית – **השבתה**, או לציון סעיף 10 – **"אחר"**, כאשר אין רצף בתשלומים.

יד. יש לאשר גריטה גם אם תוקף רישיון הרכב מסתיים ביום הביטול.

טו. במידה ובעל הרכב מתחרט, יש לבטל את הביטול ולבטל את הבקשה להחזר. במידה ובעל הרכב יבקש למסור את הרכב לפירוק, יש לעדכן את סיבת הביטול.

טז. יש להדפיס אישור ביטול ולהנפיק רישיון זמני ל-48 שעות. הרישיון ינתן ממועד ביטול הרכב ולמשך 48 שעות בלבד. לא תיגבה אגרה בעד הרישיון הזמני.

תהליך הגריטה אצל הזכיינים

1. בעל הרכב או מיופה כוחו, יתייצב עם רכבו במשרדי חברת הגריטה. עובד החברה יבדוק את הרכב פיזית ויוודא כי הרכב הגיע לאתר הגריטה במצב שלם, שמיש ובנסיעה ויאמת את הפרטים הבאים: מספר רכב, מספר שילדה ומספר מנוע ויציין אותם על גבי טופס מתאים תוך ציון פרטיו וחתימתו. וכן מספר זהות של בעל הרכב ומספר זהות של מיופה הכח (אם הרכב מובא לגריטה ע"י מיופה כח), הפרטים יוקלדו למחשב המצוי בחברת הגריטה. הפרטים שהוקשו, נבדקים אוטומטית ע"י תוכנת המחשב מול מאגר נתוני הרכב של משרד התחבורה. המחשב יבדוק באם הרכב הוגדר כמבוטל עקב "גריטה".

אם הנתונים מתאימים תוצג הודעה: "נא אשר גריטה". מפעיל המחשב בחברת הגריטה, יאשר גריטה. אישור הגריטה ע"י חברת הגריטה, יהווה אישור לתשלום לבעל הרכב.

2. יימסר תדפיס בדבר אישור הגריטה לבעל הרכב והעתק התדפיס ישמר במגרש.

3. במידה ואין התאמה בין הנתונים שהוקשו לבין הנתונים הרשומים במאגרי הנתונים, לא ניתן יהיה להשלים את תהליך הגריטה, אלא יש להפנות את בעל הרכב חזרה למשרד הרישוי.

4. במידה והנתונים מתאימים אך אין רישום של ביטול עקב "גריטה", יש להפנות את בעל הרכב למשרד הרישוי.

תוכנת המחשב אשר תופעל אצל זכייני הגריטה, תפותח על-ידי אגף מערכות מידע. לא יישמר אצל הזכיינים מידע על רישיונות הרכב ולא ימסרו להם קבצי מידע של המשרד.

הפעילות הנדרשת באגף מערכות מידע

הכנסת שינויים במערכת הרכב של המשרד כדלקמן:

1. מתן אפשרות להשתמש בסיבת ביטול: "גריטה" לרכבי דיזל העומדים בקריטריונים הבאים:
 - רכב בסיווג ראשי N3 אשר נרשם עד שנת 2000 (כולל)
 - רכב בסיווג ראשי N3 אשר נרשם בין השנים 2001-2005 (כולל)
 - רכב בסיווג ראשי M3 אשר נרשם עד שנת 2000 (כולל)
 - רכב בסיווג ראשי M3 אשר נרשם בין השנים 2001-2005 (כולל)
 - רכב בסיווג ראשי M2 אשר נרשם עד שנת 2000 (כולל)
 - רכב בסיווג ראשי M2 אשר נרשם בין השנים 2001-2005 (כולל)
- רכב בהפקדה, בהפקדת סוחר או לא מבוטל.
2. הוספת נתונים בקשר לגריטה למאגר הנתונים של המשרד. הנתונים יכילו מידע על זכיין הגריטה, תאריך ושעה של הזנת הנתון בדבר הגריטה ושם הפקיד (אצל הזכיון) שרשם את הודעת הגריטה.
- רשימת הגורמים תפורסם באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה וכן באתר משרד התחבורה.
3. הכנת תוכנית להדפסת רשיון זמני ל-48 שעות, עם סיבה: "רכב גריטה".
6. בניית מערכת ממוחשבת שתעבוד אצל הזכיינים, בתקשורת מול מאגר נתוני רשיונות רכב של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים. המערכת תדפיס אישור על ביצוע הגריטה, המיועד לבעל הרכב.
7. בניית כללי אבטחת המידע הנדרשים במערכת. העבודה במערכת הממוחשבת אצל הזכיון, תהיה רק למי שיורשה לכך. הזדהות הכניסה למערכת באמצעות כרטיס TOKEN אישי.
8. בניית LOG לאיתור, במידת הצורך, של כל פעילויות הגריטה שבוצעו ומי ביצע אותן.
9. בניית מערכת דיווחים שוטפת למשרד להגנת הסביבה ולאגף הכספים.
10. התאמת המימשק מול "מרכבה" להעברת הזיכוי הכספי לבעל הרכב הנגרט. הבקשה להחזר תועבר למרכבה בתדירות הרגילה, שהיא היום תדירות שבועית. הבקשה תכיל את ההחזר עבור אגרת הרישוי בתוספת מענק הגריטה בהתאם לסוג הרכב ושנת הייצור כמפורט לעיל.

הפעולה במחלקת הכספים

1. פעם בשבוע יועברו קבצים להחזרי כספים מאגף מערכות מידע אל מחלקת הכספים לקבלת אישור.
2. התשלום לאזרח יועבר במסגרת 45 ימים מיום הזנת הבקשה.

כבוד רב,

אפי רוזן
רשות הרישוי